

WEBVTT

Forbrugerombudsmandens Podcast – Afsnit #13 – Genbrug og genanvendelse

00:00:19.780 --> 00:01:12.780

Er din flaske genbrugt, eller er der måske genanvendt plastic i dine bukser? Og kan et produkt, du lige har købt, egentlig genbruges eller måske nærmere genanvendes? Og hvor almindeligt er det egentlig at se genanvendte materialer i de varer, du køber i dag? Og hvad må virksomheder så egentlig sige om genbrug og genanvendelse i sin markedsføring? Det er nogle af de ting, vi skal se nærmere på i dagens afsnit om genbrug og genanvendelse.

Du lytter til en podcast fra Forbrugerombudsmanden. Det er en podcast, hvor vi vejleder virksomheder omkring markedsføringsloven, og hvad de må sige og ikke sige for ikke at komme på kant med loven. I dagens afsnit har vi fokus på nogle lidt forskellige og måske også lidt komplicerede aspekter omkring genbrug og genanvendelse.

00:01:12.780 --> 00:01:56.700

Jeg hedder Sabrina Amtrup. Jeg er jurist hos Forbrugerombudsmanden og vært på denne her podcast. Men emnet i dag er lidt for teknisk til, at jeg kan fortælle jer om det, og derfor har jeg faktisk inviteret både en teknisk ekspert og en juridisk ekspert med mig i studiet. Lad os lige starte med den tekniske del. Velkommen til dig Christian.

Tak skal du have Sabrina.

Og hvem er du?

Jamen jeg er jo ingeniøren hos Forbrugerombudsmanden. Det vil sige, det er mig, der sådan dykker ned i de tekniske detaljer i den dokumentation, vi ser fra virksomhederne, når vi kigger på greenwashing-sager.

Og nogle gange er du faktisk også vært her sammen med mig.

Ja, det er jeg også.

00:01:56.700 --> 00:02:28.800

Og så har vi jo Julie med i studiet. Og Julie, du har jo været med et par gange før, men, men det er jo ikke alle, der måske har lyttet til de afsnit. Så velkommen til.

Tak.

Og kan du sige bare lidt om, hvad du laver herinde?

Ja, ja, jeg har jo været med før, som du siger, men det har handlet om noget helt andet end det, vi skal snakke om i dag. Nu kaldte du mig jo selv juridisk ekspert, og jeg er med lige i det her afsnit, fordi jeg også sidder med miljømærkedsføring, som er det, vi skal tale om i dag, og sidder og behandler vores sager på det område.

00:02:28.800 --> 00:03:47.040

Ja, spændende. Og, lad os måske starte med at, at komme lidt i gang med den tekniske del, tænker jeg, før vi hopper over i den juridiske. Og måske kunne det være et rigtig godt sted at starte, at vi lige kigger på, hvad er egentlig forskellen på genbrug og genanvendelse? Det tror jeg godt, der kunne sidde rigtig mange derude og være lidt i tvivl om.

Ja, vi har jo set flere sager, hvor det er tydeligt, at det forvirrer virksomhederne. Hvad betyder egentlig genbrug, og hvad betyder genanvendelse? Og derfor vil jeg godt lige starte med at prøve at forklare det. Genbrug er jo, når man bruger noget til det samme, som det har været i brug til før. Det kan for eksempel være en kontorstol, som man har brugt i en virksomhed. Så skal man ikke bruge den længere, og så kan man sælge den til en anden virksomhed, som så bruger den videre som en kontorstol. Det kalder man genbrug, og det er jo i virkeligheden bare en levetidsforlængelse. Så den her stol var ved at blive kasseret efter fem års brug, måske. Nu får den lov at leve tre år mere i en anden virksomhed, og det er jo som regel godt. Det eneste der skal til, er nogle gange lidt rengøring, lidt vedligeholdelse, en skrue skal skiftes, men sådan. Så det er for det meste godt.

Eller det kan være, at stoffet lige skal lappes en gang, men det er også til at overskue.

Ja, præcis. Ja.

00:03:47.040 --> 00:04:32.940

Men er det altid godt at genbruge?

Ja, altså man kan sige: For det meste er det godt, men der er jo sådan nogle ting, hvor man lige skal være opmærksom. For eksempel er der jo i dag mange kemikalier, vi har forbudt. Så hvis man har noget legetøj for eksempel, som er tyve-tredive år gammelt, jamen så kan det faktisk indeholde kemikalier, man nødig vil udsætte sine børn for i dag.

Det kan også være, at man har en gammel fryser, og hvis en fryser for eksempel er tyve eller tredive år gammel, jamen så bruger den markant mere strøm, end en moderne fryser ville gøre. Og derfor er det ikke altid godt at genbruge en fryser mange år frem i tiden.

Nej, der giver det måske bedre mening så at få en nyere fryser med et bedre energimærke, så man ikke bruger så meget strøm.

Lige præcis.

00:04:32.940 --> 00:05:11.600

Hvad hvis man så har noget som virksomhed, man ikke selv kan bruge, altså genbruge? Nu sagde du tidligere, at man kan give den stol, man ikke kan bruge længere, videre til en anden virksomhed. Er det en vej frem?

Ja, altså når en virksomhed er færdig med at bruge et produkt og sender det videre, så kan det enten blive genbrugt som den her stol, eller det kan blive til affald, hvor man skiller det ad, og tingene så bliver til materialer; for eksempel stoffet eller skummet i puden eller metal fra stolen.

Okay, er det der, vi kommer over i genanvendelse?

Ja.

Ja.

00:05:11.600 --> 00:06:04.660

Så når vi begynder at skille tingene ad og får materialer ud af det, øh, så taler vi om, at noget så kan genanvendes. Altså at vi har foden fra den her kontorstol. Den består af aluminium, og det aluminium, det kan vi så smelte om og bruge til noget helt andet.

Okay, men det jeg lidt hører, er også, at, at det egentlig nok er bedre i første omgang at prøve at se, om man kan genbruge noget, fordi man jo også bruger nogle ressourcer på at for eksempel omsmelte noget materiale.

Ja, præcis.

Når man genanvender.

Så der er processer, som kan være energikrævende eller kræve nye kemikalier eller på anden måde være miljøbelastende, når man genanvender. Og det skal man jo altid lige have for øje. Genanvendelse er som regel også af det bedste, men der kan være processer, som er ret tunge, som, som man lige skal overveje og sammenligne med det, man ellers ville have brugt.

00:06:04.660 --> 00:06:24.940

Okay Christian, så er din pointe egentlig, at genbrug i virkeligheden er bedst, fordi man ved genanvendelse bruger nogle ressourcer på at omsmelte eller gøre noget andet for, at man kan bruge materialet igen?

Ja, det kan man godt sige.

Okay.

00:06:24.940 --> 00:07:14.220

Okay, nu har vi været gennem den tekniske del, så jeg tænker, vi springer videre over til dig Julie og prøver at dykke lidt ned i den juridiske del. Så hvad må og må man ikke sige omkring genbrug og genanvendelse i sin markedsføring?

Som Christian jo var inde på, så er det jo gode ting det her med, at man genbruger sine produkter, eller man bruger genanvendt materiale. Så det er jo også ting, som er relevante at fremhæve i sin markedsføring. Når man så gør det, så skal man selvfølgelig være opmærksom på markedsføringslovens vildledningsforbud. Og hvis man så bruger udsagn om genbrug og genanvendelse, så vil det blive opfattet som miljøudsagn, og derfor skal udsagnene være korrekte og præcise og relevante og afbalancerede, sådan så forbrugeren ikke bliver vildledt.

00:07:14.220 --> 00:08:35.940

Okay, det er jo rigtig mange ting, man skal forholde sig til, fordi det er jo klart, at man ikke må skrive, at man har brugt genanvendte materialer, hvis man ikke har. Men altså sådan hvor meget genanvendt materiale skal man have brugt? Er der en eller anden procentsats for, at man må skrive på et produkt, at det er genanvendt?

Hvis man bruger sådan nogle absolutte udsagn i markedsføringen, for eksempel denne her flaske er lavet af genanvendt plast, så er det Forbrugerombudsmandens opfattelse, at forbrugeren vil forstå udsagnet sådan, at produktet udelukkende består af genanvendt plast eller i hvert fald altovervejende består af genanvendt plast. Og så kan man jo spørge: Hvad er en altovervejende del af produktet? Og der har vi vurderet hos Forbrugerombudsmanden, at det er mindst femoghalvfems procent af produktet.

Okay, så hvis man kun har firs procent genanvendte materialer i sit produkt, så vil det faktisk være i strid med vildledningsforbuddet at skrive på sit produkt, at det er genanvendt.

Det vil det være, hvis man ligesom skriver det her absolutte og giver indtryk af, at det er hele produktet. Men hvis man så har en lavere procentsats af genanvendt materiale, for eksempel end de her femoghalvfems procent, så kan man jo så i stedet for skrive et konkret udsagn med den konkrete procentsats for, hvor meget genanvendt materiale der er i ens produkt.

Ja, så det du siger er egentlig bare at være helt gennemsigtig og ærlig. Hvis du har brugt firs procent genanvendte materialer, så skriver du firs procent.

Lige præcis.

00:08:35.940 --> 00:09:47.900

Ja, super. Og hvad hvis man har et produkt, der består af flere dele? Det kunne godt tænkes, at en drikkeflaske for eksempel har, ja, den har flasken, og så har den et eller andet låg. Det kunne jo godt tænkes, at det kun var en del af flasken, der indeholdte genanvendte materialer, men faktisk ikke noget af låget. Hvordan forholder lovgivningen sig til den situation?

Ja, der skal man også ligesom specificere, hvad det er for nogle dele af ens produkt, der indeholder genanvendt materiale. Og hvis det ikke er hele produktet, så må man jo heller ikke i sin markedsføring give indtryk af, at det er hele produktet, der har genanvendt materiale. Så skal man også her specificere lidt ligesom med procentsatsen. Så skal man også her specificere, hvad det er for en del af produktet, som det her udsagn drejer sig om.

Okay, så hvis det for eksempel var låget, så ville man skrive: firs procent af låget er, består af genanvendt plastic.

Ja.

For eksempel.

For eksempel.

Okay. Det lyder, som om man skal tænke sig lidt om og være, være meget konkret med sine udsagn.

Det er i hvert fald den måde, man allerbedst sikrer, at man ikke vildleder forbrugeren, og de ikke får et andet indtryk end det, man egentlig kan dokumentere. Det, der egentlig er tilfældet for det produkt, man har.

00:09:47.900 --> 00:11:10.800

Godt. Så et rigtig godt råd til virksomhederne er at være så gennemsigtige og så ærlig og konkret som muligt. Julie, er der-- kan vi tage fat i nogle ting, man skal være særligt opmærksom på på det her område?

Det giver måske lidt sig selv, men man skal jo være ret opmærksom på forskellen mellem de her to begreber, som Christian også lige har gennemgået, fordi genbrug kræver lidt mindre, så det er også mindre miljøbelastende, end når man skal genanvende noget. Så hvis man ikke bruger de her begreber korrekt, så kan forbrugeren også få et forkert indtryk af miljøbelastningen af det produkt, man markedsfører.

Så lidt ligesom Christian han var inde på tidligere, så er det ret vigtigt med den her forskel, netop fordi at det at genanvende kan være mere miljøbelastende, fordi man bruger nogle ressourcer på faktisk at lave nogle ting om.

Ja, lige præcis. Og vi har egentlig også behandlet nogle sager på det her område. Vi har i hvert fald behandlet en om drikkevand på flaske, hvor det blev markedsført med, at flasken var lavet af genbrugt plast. Og det var jo så ikke rigtigt. Der var tale om genanvendt plast, fordi plastik bliver smeltet om, inden det bliver til drikkeflasker. Det var jo så også med til at give et forkert indtryk af den her flaskes miljøbelastning, fordi der jo er de her processer, forbundet med genanvendelse, som belaster miljøet lidt mere, end hvis man bare havde genbrugt flasken.

00:11:10.800 --> 00:12:12.160

Hvad hvis det inden for en eller anden branche eller produkttype er normalt, at hele produktet er lavet af genanvendte materialer? Altså hvis det er noget, der er almindeligt. Altså, kan man skrive på en flaske, at den indeholder genanvendte materialer, hvis alle andre drikkeflasker også gør det?

Der er jo det her relevanskrav, som vi talte om før, som man skal være opmærksom på. Og jo flere produkter, der har den her fordel og for eksempel indeholder genanvendt plastik, jo mindre relevant bliver det at fremhæve i sin markedsføring. Så hvis vi snakker drikkeflasker, som er sådan nogle engangsflasker og indgår i pantsystemet og retursystemet, så vil de faktisk altid bestå af en ret høj del af genanvendt plast, og det vil jo være sædvanligt for alle plastikflasker med et pantmærke på. Så der er det i hvert fald mindre relevant at fremhæve i sin markedsføring.

Okay, så selvom noget er rigtigt, kan det godt være vildledende alligevel, hvis det ikke er relevant, fordi alle andre produkter også indeholder genanvendt materiale.

00:12:12.160 --> 00:13:04.520

Ja, lige præcis. Fordi hvis man så begynder at bruge det i sin markedsføring, så får forbrugeren jo indtryk af, at lige præcis det her produkt jo har en miljøfordel, som andre produkter ikke har. Hvilket jo så ikke er tilfældet, hvis alle produkter på markedet indeholder samme del af genanvendt plast.

Og det kan man sige, det gælder jo særligt også metaller af forskellige slags. Aluminium, jern, stål, kobber vil alle sammen være materialer, som vi i dag genanvender i rigtig høj grad. Så hvis man har et produkt, der er lavet af kobber, så vil det som regel være genanvendt kobber for en ret høj andel, og derfor vil man ikke sådan med rimelighed kunne fremhæve det.

Så man må selvfølgelig ikke fremhæve nogle ting, som egentlig ikke er en særlig fordel i forhold til det produkt fremfor andre.

Ja, præcis.

00:13:04.520 --> 00:14:36.040

Nu talte vi jo lige før om det her med, at man for eksempel kunne skrive i sin markedsføring, at ens produkt indeholder firs procent genanvendte materialer. Hvordan skal man kunne dokumentere det som virksomhed? Kan man godt bare skrive det?

Man skal selvfølgelig også være opmærksom på dokumentationskravet i markedsføringsloven. Så man skal jo kunne dokumentere, at der rent faktisk er genbrugt eller genanvendt materiale i produktet, hvis det er det, man siger i sin markedsføring. Hvis man bruger udsagn om, at man anvender en bestemt type af genanvendt materiale, så skal man også kunne dokumentere, at det er det her materiale, der er i.

Vi har for eksempel behandlet nogle sager med virksomheder, der har markedsført sig med, at deres produkter indeholder genanvendt plastik, som er opsamlet fra havet. Så er det jo så det, man skal kunne dokumentere. Der kunne vi se i de her sager, at det faktisk er ret svært at kunne dokumentere, at den plastik, man har genanvendt, den rent faktisk har været i havet. Og det er jo sådan med det her dokumentationskrav, når vi kommer til miljøudsagn, at det jo ikke er nok at sandsynliggøre rigtigheden af det, man siger. Det skal altså være dokumenteret sådan fuldt og fast.

Så man skal simpelthen være helt sikker, før man siger noget i sin markedsføring og måske lige sørge for at have den dokumentation liggende, hvis nu der skulle opstå en sag i fremtiden.

Ja, det er en rigtig god idé ligesom at starte med dokumentationen, og så kan man lave sin markedsføring efterfølgende.

00:14:36.040 --> 00:16:05.140

Så tror jeg, vi kom, kom gennem dagens afsnit, men her til sidst tænker jeg, at det kunne være rart for de virksomheder, der måske sidder og lytter med derude, at de lige fik et, et godt sidste råd med på vejen. Kan du starte, Christian? Et godt sidste teknisk råd fra dig.

Ja, altså det vil jo være, at virksomhederne lige skal huske, at der er rent faktisk forskel på, om noget er genbrugt eller genanvendt.

Og hvorfor er det, den forskel er så vigtig? Kan vi lige få den med en, en sidste gang?

Det kan vi godt. Jamen det er jo fordi, når noget genbruges, så er det jo bare en levetidsforlængelse. Det kan være, at man lige skal reparere en lille ting, og så lever den her stol bare videre, og det er jo en rigtig god løsning for det meste. Mens når noget er genanvendt, så har det jo været igennem nogle tekniske processer, og det er måske blevet smeltet om, og det kræver noget energiforbrug og noget tilsætning af kemikalier. Der er mange andre ting, som jo er noget helt andet end bare at genbruge.

Så sådan overordnet set kræver det flere ressourcer at genanvende, så derfor bør man så vidt muligt forsøge at genbruge.

Ja, det kan man sige. Og så er genanvendelse jo som regel også bedre end at købe nyt. Og det er jo derfor, vi ser den her udvikling i de her år, hvor EU har sat genanvendelsesmål, og verden skal lære at genanvende materialer i højere grad i stedet for bare at lægge det på lossepladser eller brænde det af. Og det er virksomhederne jo i fuld gang med.

00:16:05.140 --> 00:16:39.840

Og til de virksomheder, der er i fuld gang med det, Julie, kan du så give et sidste godt råd til, hvad de skal være opmærksomme på i forhold til deres markedsføring?

Det vil være det her med, at man skal være så konkret som muligt i sin markedsføring og sige, hvad det er, man lige præcis gør. At hvis det er firs procent genanvendt plastik, man har i sit produkt, så er det det, man kan skrive i sin markedsføring. Fordi på den måde sikrer man, at forbrugeren får rigtige oplysninger og ikke bliver vildledt til at tro noget andet om det her produkt.

Tak for det, Julie, og tak fordi du var med.

Selv tak.

Og tak til dig, Christian.

Selv tak.

00:16:39.840 --> 00:16:59.000

Og tak til vores lyttere. Jeg håber, det blev lidt mere klart, hvad forskellen er på genbrug og genanvendelse, og også hvad man må sige og ikke må sige i sin markedsføring omkring de her begreber. Igen tak fordi I lyttede med.